

1 | ПОТРЕБНА ЕВИДЕНЦИЈА СПОРЕД ЗАКОНОТ

Според законот, Вашата компанија има обврска да доставува месечни извештаи подготвени врз основа на производствените спецификации и извештајот за продажбата за тој месец.

- **Производствени спецификации**

Информации за количеството на генерираниот отпад од пакување по производ/артикл.

- **Месечни извештаи**

Информации за вкупните вредности на пуштениот отпад од пакување на пазарот во Македонија од продажбата на сите производи во дадениот месец и од потрошениот репроматеријал за кој сте прв увозник.

При тоа, во случај на ревизија од страна на Министерството за животна средина и просторно планирање, Вие одговарате за точноста на доставените податоци до Пакомак.

Секој производител што годишно пушта повеќе од 30 тони амбалажен отпад, според чл.7 од Законот за управување на пакување и отпад од пакување, е должен да подготви програма за спречување и превенција на создавање отпад од пакување, која особено треба да содржи квантитативни цели за спречување и превенција, мерки за постигнување на целите и механизми за контрола на квалитетот на пакувањето заради исполнување на целите во согласност со техничките и со економските можности.

2 | НАЧИН НА ПОПОЛНУВАЊЕ НА ОБРАСЦИТЕ

Производствени спецификации

Производствената спецификација се пополнува со внесување податоци за компонентите на пакувањето по единечен производ, и тоа посебно за продажно, за групно и за транспортно пакување. За да се пресмета групното пакување по производ, вкупната тежина на материјалот за пакување се дели со вкупниот број на производите што биле спакувани, односно обвиткани во групно пакување (пакет, гајба, кутија, кеса). За транспортното пакување, таа се дели со вкупниот број на производите што биле транспортирани, односно обвиткани во транспортно пакување (палета, сандак, кутија, кеса). Во продолжение следуваат неколку примери за пополнување на производствените спецификации.

Во продолжение следуваат неколку примери за пополнување на производствените спецификации.

Пример 1 – вода 1,5л во ПЕТ- пакување

Ред.бр.	Име на пакуван производ	Вид на пакување	Опис на компонентите на пакувањето	Вид на материјалот за пакување по тежина (во кг.)						
				Пластика	Хартија и картон	Метал	Стакло	Дрвени материјали	Композитни материјали	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	ВОДА 1,5 лит. ПЕТ	Продажно	шише	0.048						
			капаче	0.005						
			етикета	0.005						
		Групно *	пакет од пластика (за 6 шишиња)	0.005						
		Транспортно **	картон меѓу редови		0.00099206					
			стреч-фолија	0.001389						
			неповратна палета					0.0297619		
		ВКУПНО:				0.064389	0.00099206	0	0	0.0297619

Со пуштање на пазарот на пакет вода со 6 ПЕТ-шишиња од по 1,5 литар, во графата за продажно пакување ги внесуваме податоците за пуштениот отпад од поединечно ПЕТ-шише, во графата за групно пакување – податоците за целиот пакет по шише, а во графата за транспортно пакување ги внесуваме податоците за употребената амбалажа при транспортот, пресметана за едно шише. Едно ПЕТ-шише вода е составено од пластично шише што тежи 48 грама, пластично капаче од 5 грама и од пластична етикета од 5 грама. Така, во графата „пластика“ соодветно ги внесуваме овие податоци, претворени во килограми. За шишето од 48 г во графата внесуваме 0,048 кг ($48/1000 = 0,048$). Капачето и етикетата од 5 грама ги внесуваме соодветно, претворени во килограми ($5/1000 = 0,005$).

Во графата за групно пакување ја внесуваме тежината на термофолијата, употребена за пакување на шишињата вода. Ако таа тежи 30 грама, таа вредност ја префрламе во килограми и добиваме 0,03. Затоа што ова е количество за сите 6 шишиња, вредноста ја делиме со 6 за да добиеме колку од амбалажата е искористена за едно шише. Значи, $0,03/6 = 0,005$ килограми и ја внесуваме вредноста во графата „пластика“.

Доколку на пазарот е пуштена 1 палета од пакети вода, која содржи 84 пакети, т.е. 504 шишиња вода, ги пресметуваме вредностите по шише за употребениот картон меѓу редовите, стреч-фолијата и неповратната палета.

Ако има 5 картони по палета, секој по 100 грама, нивната вкупна тежина е $5 \times 0,1 \text{ кг} = 0,5 \text{ кг}$, а тежината по шише е $0,5/504 = 0,00099206$. Оваа тежина се внесува во графата „хартија и картон“. Ако е употребена 0,7 кг стреч-фолија по палета, за едно шише тежината е $0,7/504 = 0,001389$ и таа вредност се внесува во графата „пластика“.

Ако една палета тежи 15 кг, тогаш таа тежина ја делиме по шише и добиваме $15/504 = 0,0297619$, вредност што ја внесуваме во графата „дрвени материјали“.

На крајот се собираат сите внесени вредности за пластика, хартија и картон и за дрвени материјали за да се добие вкупната тежина на пуштениот отпад од пакување со продажбата на едно шише вода од 1,5 литар.

Пример 2 – мајонез 0,750 кг

Ред.бр.	Име на пакуван производ	Вид на пакување	Опис на компонентите на пакувањето	Вид на материјалот за пакување по тежина (во кг.)						
				Пластика	Хартија и картон	Метал	Стакло	Дрвени материјали	Композитни материјали	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	МАЈОНЕЗ 0,750 гр	Продажно	тегла				0.25			
			капаче			0.015				
			етикета		0.005					
		Групно *	кутија (за 10 тегли)			0.02				
		Транспортно **	картон меѓу редови			0.001				
			стреч-фолија	0.0014						
			неповратна палета						0.03	
		ВКУПНО:				0.0014	0.026	0.015	0.25	0.03

Следува пример за пресметка на генериран амбалажен отпад од продажбата на тегла мајонез од 750 кг. Продажната амбалажа е составена од стаклена тегла што тежи 250 грама, метално капаче од 15 грама и хартиена етикета од 5 грама. Така, соодветно во графата „стакло“ ги внесуваме овие податоци, претворени во килограми. За теглата од 250 г во графата внесуваме 0,25 кг ($250/1000 = 0,25$). Тежината на капачето од 15 грама ја добиваме на истиот начин и таа изнесува 0,015 кг, вредност што ја внесуваме во графата „метал“. Во графата „хартија и картон“ ја внесуваме вредноста на етикетата ($5/1000 = 0,005$).

Во графата за групно пакување ја внесуваме тежината на картонската кутија во која се сместени 10 тегли. Тежината на кутијата е 200 грама, односно 20 грама по тегла. Тоа се 0,02 кг, вредност што ја внесуваме во полето „хартија и картон“.

Вообичаеното транспортно пакување е една палета со 50 кутии во кои има 500 тегли и тогаш транспортниот отпад од картоните помеѓу редовите го пресметуваме на следниот начин. Ако има 5 картони меѓу редовите по палета и секој тежи по 100 грама, односно 0,1 кг, тогаш нивната тежина по тегла е $0,5/500=0,001$, вредност што ја внесуваме во графата „хартија и картон“.

Доколку има 0,7 кг стреч-фолија по палета, тогаш нејзината тежина по тегла изнесува $0,7/500$ тегли = 0,0014. Оваа вредност ја внесуваме во графата „пластика“.

Ако една палета тежи 15 кг, тогаш таа тежина ја делиме по тегла и добиваме $15/500$ тегли = 0,03, вредност што ја внесуваме во графата „дрвени материјали“.

На крајот се собираат сите внесени вредности за пластика, хартија и картон, метал, стакло и за дрвени материјали за да се добие вкупната тежина на пуштениот отпад од пакување.

Пример 3 – капаче за ПЕТ шише

Ред.бр.	Име на пакуван производ	Вид на пакување	Опис на компонентите на пакувањето	Вид на материјалот за пакување по тежина (во кг.)							
				Пластика	Хартија и картон	Метал	Стакло	Дрвени материјали	Композитни материјали		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
3	Капаче за ПЕТ шише	Продажно									
			Групно *	Картонска кутија		0.00017					
				Кеса	0.00007						
		Транспортно **	картон меѓу редови		0.000008						
			стреч-фолија	0.00001							
			неповратна палета					0.00025			
		ВКУПНО:				0.00008	0.00018	0	0	0.00025	0

Ако производителот директно ги увезува репроматеријалите, треба да го пријави и амбалажниот отпад од нив. Да ја разгледаме производствената спецификација за една палета со 50 пакети, во кои има вкупно 60.000 капачиња за ПЕТ-шишиња што се репроматеријал, за кој може да претпоставиме дека директно го увезува производителот.

За произведените капачиња, кои до производителите стигнуваат спакувани во картонски кутии, а понатаму со ПЕТ-шишињата се пуштаат во директна продажба, во производствената спецификација полето „продажно пакување“ ќе ни остане празно.

Ако капачињата се увезуваат во кутија од 500 грама (0,5 кг), во која има 3.000 капачиња, тогаш тежината на кутијата по капаче изнесува $0,5 / 3.000 = 0,00017$. Оваа вредност ја внесуваме во графата „хартија и картон“.

Ако во кутијата капачињата се во кеса од 200 грама, тогаш во графата „пластика“ ја внесуваме вредноста по капаче, односно $0,2 \text{ кг} / 3.000 = 0,00007$.

За транспортното пакување, ако во една палета има 5 картони од по 100 грама, тогаш тежината по капаче изнесува $(5 \times 0,1) / 60.000$ капачиња = $0,00008$. Оваа вредност ја внесуваме во графата „хартија и картон“.

Ако е употребена 0,7 кг стреч-фолија по палета, тогаш нејзината тежина по капаче изнесува $0,7 / 60.000$, односно $0,00001$. Оваа вредност ја внесуваме во полето „пластика“.

Ако една палета тежи 15 кг, тогаш таа тежина ја делиме по капаче и добиваме $15 / 60.000 = 0,00025$, вредност што ја внесуваме во графата „дрвени материјали“.

На крајот се собираат сите внесени вредности за пластика, хартија и картон и за дрвени материјали за да се добие вкупната тежина на пуштениот отпад од пакување.

Пример 4 – шеќер во вреќа

Ред.бр.	Име на пакуван производ	Вид на пакување	Опис на компонентите на пакувањето	Вид на материјалот за пакување по тежина (во кг.)					
				Пластика	Хартија и картон	Метал	Стакло	Дрвени материјали	Композитни материјали
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4	Шеќер вреќа 50 кг.	Продажно	хартиена вреќа		0.200				
		Транспортно **	стреч-фолија	0.04667					
			неповратна палета					1.0	
ВКУПНО:				0.0467	0.2	0	0	1	0

Ако имаме вреќа со 50 кг шеќер пуштена на пазарот, чија хартија тежи 200 грама, тогаш во графата „хартија и картон“ ја внесуваме нејзината тежина во килограми ($200/1000 = 0,200$).

Ако шеќерот е транспортиран со неповратна палета на која има 15 вреќи шеќер, тогаш за да ја пресметаме употребената стреч-фолија за транспортот, треба нејзината тежина да ја поделиме со бројот на вреќите на палетата. Ако стреч-фолијата тежи 0,7 кг, нејзината тежина по вреќа е $0,7/15 = 0,04667$. Оваа вредност ја впишуваме во полето „пластика“.

Ако една палета тежи 15 кг, за да ја добиеме нејзината тежина по вреќа, ја делиме со бројот на вреќите, односно $15\text{ кг}/15\text{ вреќи} = 0,1\text{ кг}$, вредност што ја внесуваме во графата „дрвени материјали“.

ДОПОЛНИТЕЛНИ ПОЈАСНУВАЊА/ЗАБЕЛЕШКИ:

- производителите што директно увезуваат репроматеријал (на пр. фабрика за производство за чоколади што увезува шеќер), треба да го пријават отпадот од пакувањето на репроматеријалот;
- повратната амбалажа се пријавува како отпад во оној момент кога ќе се скрши/оштети, односно кога ќе стане неупотреблива;
- увозниците што со производите увезуваат и палети, доколку не можат документирано да докажат дека палетите излегле од Македонија, должни се да ги пријават како отпад од дрво;
- палетите од домашно производство што се за повеќекратно користење се пријавуваат како отпад во моментот на нивно оштетување, односно кога ќе станат неупотребливи.

Месечни извештаи

Образецот за месечна евиденција се пополнува така што се множи вкупната продажба од тој месец (вкупното количество на производите пуштени на пазарот) со количеството на пуштениот отпад внесен во производствената спецификација за соодветниот производ. Во месечниот извештај се внесуваат податоците за сите производи/артикли на компанијата.

ОБРАЗЕЦ за Месечна евиденција Број: 01.-1/11

за период од: 01.01.11 до: 31.01.11 година

Ред.бр.	Број на фактура / царинска декларација	Име на пакуван производ пуштен на пазар и број на неговата производствена спецификација	Количина на пакуваниот производ пуштен на пазарот (парче)	Вид на материјалот за пакување по тежина (во кг.)					
				Пластика	Хартија и картон	Метал	Стакло	Дрвени материјали	Композитни материјали
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1		Тегла Мајонез 0,750 кг. 1/2011	100,000	140.00	2,600.00	1,500.00	25,000.00	3,000.00	0.00
2		Вода 1,5 ПЕТ 2/2011	200,000	12,877.78	198.41	0.00	0.00	5,952.38	0.00
3		Капаче за шише ПЕТ	600,000	47.00	105.00	0.00	0.00	150.00	0.00
4		Шекер вреќа 50 кг.	450	21.00	90.00	0.00	0.00	450.00	0.00
5									
6									
7									
8									
9									
10									
11									
12									
13									
14									
15									
16									
17									
18									
19									
20									
21									
22									
23									
24									
25									
ВКУПНО:				13,085.78	2,993.41	1,500.00	25,000.00	9,552.38	0.00

Дата: _____

Овластено лице: _____
(име и презиме)

Потпис и печат: _____

Пр. Ако за тегла мајонез вкупната употребена пластика изнесува 0,0014, а пуштени се 100.000 тегли мајонез на пазарот, тогаш вкупното количество на пуштената пластика е 140 кг само од продажбата на тегла мајонез.

Исто така, ако вкупната вредност на хартијата и картонот за палетата мајонез изнесува 0,026, тогаш таа бројка се множи со 100.000 за да ја добиеме вкупната тежина пуштена на пазарот (2.600 кг). Ако е пуштено 0,015 кг метал од капачињата по единица тегла, тогаш таа вредност за 100.000 тегли изнесува 1.500 кг итн.

Со собирање на сите ставки од сите артикли/производи се добива вкупното количество на пуштениот отпад од пакување по тип (хартија, стакло итн.) на ниво на компанија. Притоа, во извештајот до Пакомак треба да се достави само последната графа „Вкупно“ (обележана со жолто), додека другите податоци треба да се чуваат во вашата евиденција, за во случај на ревизија од Министерството за животна средина и просторно планирање, доколку биде потребно, да објасните како се добиени количествата што се пријавени во извештајот.